

Rode bloedcelwisseling bij sikkelcelziekte

Informatie voor patiënten

Versie 09-2026

INLEIDING

Sikkelcelziekte is een erfelijke bloedziekte waarbij rode bloedcellen de vorm van een halve maan (sikkel) kunnen aannemen. Sikkelvormige rode bloedcellen worden sneller afgebroken dan ronde rode bloedcellen. Door hun vorm kunnen ze blijven steken in kleine vaten en daar een verstopping geven.

Dit kan leiden tot bloedarmoede en hevige pijnaanvallen. Zo'n pijnaanval wordt een crise genoemd. Als de crise ernstig verloopt kan ervoor gekozen worden om de zieke sikkelvormige rode bloedcellen in het lichaam te vervangen door rode bloedcellen van een donor.

In deze folder lees je meer over het wisselen van rode bloedcellen.

Wat is een rode bloedcelwisseling

Tijdens een wisseling van rode bloedcellen wordt je bloed buiten het lichaam geleid en door een machine gescheiden in verschillende onderdelen (plasma, witte, rode bloedcellen en bloedplaatjes). De machine haalt de zieke rode bloedcellen uit het bloed en de rest van het bloed wordt weer teruggegeven. Doordat het afgenomen bloed wordt vervangen door donorbloed, ontstaat er geen tekort aan bloed in je lichaam.

Het doel

Het verwijderen van de zieke sikkelcelvormige rode bloedcellen en vervangen voor donorbloed helpt om een sikkelcelcrise te stoppen. Ook kan het regelmatig uitvoeren van rode bloedcelwisselingen helpen om een aanval te voorkomen bij mensen die vaak of ernstig last hebben van de sikkelcelziekte. Een ander voordeel van een rode bloedcelwisseling in plaats van 'gewone' bloedtransfusies is dat er minder ijzerstapeling ontstaat. Ijzerstapeling kan namelijk weer schade geven aan de organen.

Gezonde donorcellen nemen het werk over van de sikkelvormige cellen.

Zo verloopt een rode bloedcelwisseling

Meestal kan de behandeling gedaan worden met een infuusnaald aan een arm en een naald aan de andere arm die in de bloedvaten worden geplaatst.

Via de naald in de ene arm wordt het bloed naar de machine toe gebracht. In de machine worden de verschillende onderdelen van het bloed gescheiden en worden de rode bloedcellen verwijderd uit het bloed. Daarna wordt de rest van het bloed samen met gezonde rode bloedcellen van een donor teruggegeven via de infuusnaald in de andere arm.

In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij patiënten met kleine vaten in de armen, kan ervoor gekozen worden om een centraal veneuze lijn te plaatsen: dit is een infuus in een groter bloedvat dan in de arm, meestal in de hals of in de lies. Ook kan er gekozen worden om de rode bloedcelwisseling met 1 naald te doen, de procedure duurt dan langer.

Om ervoor te zorgen dat het bloed niet gaat stollen in de machine, wordt er een speciale vloeistof toegevoegd: citraat.

Duur

Hoelang de rodebloedcelwisseling duurt is bij iedereen anders. Meestal duurt een rode bloedcelwisseling 2-4 uur.

Risico's en bijwerkingen

Het wisselen van rode bloedcellen is een veilige behandeling.

De volgende bijwerkingen kunnen optreden:

- Metaalsmaak en tintelingen rond je mond;
- Ongemak of last bij de naalden;
- Een licht gevoel in je hoofd en duizeligheid;
- Moeheid;
- Koud gevoel en blozen;
- Misselijkheid en/of braken;
- Afwijking van bloedzoutwaarden;
- Daling van de bloedplaatjes.

Ernstige bijwerkingen komen bijna nooit voor. Dit kunnen epileptische aanvallen, hartritmestoornissen en bloedingen zijn.

Het is belangrijk om bij de aferesemedewerker aan te geven als je klachten ervaart tijdens de behandeling.

Voorbereiding

- Draag wijde en comfortabele kleding. Korte mouwen zijn handig.
- Neem een eigen kussen of deken mee om in een prettige houding te kunnen liggen.
- Zorg voor afleiding zoals een tablet, telefoon of boek.
- Zorg dat je van tevoren wat gegeten hebt en drink genoeg.
- Je kunt tijdens de behandeling niet naar de wc. Je kunt wel plassen met een plasfles of op een po. Draag daarom een broek of rok die makkelijk aan en uit kan.
- Bespreek van tevoren met de arts welke medicatie je kunt innemen en welke je beter kunt laten staan.

Na de rode bloedcelwisseling

- Na de behandeling is het verstandiger om niet alleen naar huis te gaan of zelf te gaan rijden, maar je door iemand te laten ophalen. Zeker na de eerste behandeling als je nog niet goed weet hoe je zult gaan reageren.
- Als je aangeprikt bent met een naald kun je daar een blauwe plek krijgen en zwelling. Je kunt eventueel een kwartier lang een zak ijs, gewikkeld in een handdoek, op de plek houden om de klachten te verlichten.
- Bij een nabloeding uit een van de aanprikplekken druk je 5 minuten stevig op de plek waar het bloedt. Als de plek blijft bloeden en het wordt niet minder neem dan contact op met het ziekenhuis waar de aferese heeft plaats gevonden.
- Laat het verband op de aan prikplek minimaal 6 uur zitten. Zorg dat het verband niet nat wordt.
- Neem rust en ga even liggen als je je moe of duizelig voelt, sta niet te snel op.
- Bij vragen of problemen met je centraal veneuze lijn kun je overleggen met je behandelend arts van het ziekenhuis.

Hoe vaak is er een wisseling van rode bloedcellen nodig

Bij een sikkelcelcrise is meestal één rode bloedcelwisseling genoeg. Krijg je rode bloedcelwisselingen om een nieuwe crise te voorkomen, dan is elke paar weken een behandeling nodig. Dit hangt af van de bloedwaarden. Je behandelend arts uit het ziekenhuis kan je hier meer over vertellen.

Meer weten?

Mocht je na het lezen van deze folder nog vragen of opmerkingen hebben, bespreek deze dan met je behandelend arts.

COLOFON

De tekst van deze folder is opgesteld door

Sanquin Bloedvoorziening

Postbus 9892

1006 AN Amsterdam

www.sanquin.nl

For Life.

Versie 09-2026
